

CYRILLUS KREEK (1889-1962)

Unes nägin

sõnad: Anna Haava

Unes nägin hiilgavat imemaad,
kuulsin kannelt kaunimat kõlavat.
Aga ei ma sinna nüüd igatse,
mul on kaunim, armsam hüüd, kuulake:
kalli silmad säravad, kaunimad,
kalli laulud lõbusad, armsamad.

Mis sa sirised, sirtsukene?

sõnad: rahvaluule

‘Mis sa sirised, sirtsukene,
Mis sa leinad lepalindu?
Miks sul harras häälekene,
Miks sul kurba keelekene?
Eks veel lepad lehtedella,
Eks veel kased katte’ella!’
Sirtsu kuulis, sirtsu kostis:
‘Kured toovad kurja ilma,
Vilu ilma vinget tuulta,
Haned toovad halastusta,
Külma koidula kallavad.’

Kuula: valgusest imelist juttu

sõnad: Marie Heiberg

Kuula: valgusest imelist juttu
vestab sügav, salalik öö.
Tumedast kaugusest kostab kui nuttu,
sähvab seppade sätendav töö...
Taevas kiirgavad kukkuvad tähed,
põhjalvalgus nii punane näib...
Tasa, arglikult hämarus valvel
üle uinuva ilma käib...
Mägedel hõisataks’ imelist lugu:
‘Ärka üles sa uinunud sugu!
Hommik algamas ilma pääl!’

In een droom

tekst: Anna Haava

Ik zag in een droom een wonderlijke wereld,
ik hoorde de zoetste snaren.
Maar nu mis ik ze niet,
ik zing over lieflijkere dingen, zoetere dingen! Luister:
veel mooier zijn de stralende ogen van mijn geliefde,
zoeter zijn vreugdevolle liederen.

Waarom tjiip je, klein vogeltje?

tekst: folklore

‘Waarom tjiip je, klein vogeltje?
Waarom zo jammeren, kleine zanger?
Waarom is je stem zo klaaglijk
en je taal zo droevig?
Staan de elzen nog niet vol groen,
zijn de berken nog niet vol in blad?’
Het vogeltje luisterde, het vogeltje antwoordde:
‘Snel zullen de ooievaars stormachtig weer brengen,
kil weer en bijtende wind.
Snel zullen de ganzen ijzige nachten brengen
en guur weer bij zonsopgang.’

Luister naar een wonderlijk verhaal over het licht

tekst: Marie Heiberg

Luister naar een wonderlijk verhaal van licht
verteld in diepe, geheimzinnige duisternis.
Vanuit het duister, ver weg, een snik, een lichte
krak, een gloeiend brokstukje: smeden aan het werk...
In de lucht, glinsterende, dalende sterren,
en het noorderlicht dat sterk rood glanst...
De stille sfeer van de ochtend
bewaakt de wereld die wakker wordt uit haar slaap...
En de bergen schreeuwen het mirakel uit:
‘Word wakker uit jullie droom, slaperige mensen!
Een nieuwe dag voor de wereld breekt aan!’

Hällilaul

sõnad: Marie Heiberg

Liigu orsi, kiigu õrsi,
kõigu, kõigu kase ladev,
kõigutele kanget meesta,
kanget meesta, tarka tütart.
Jää tuttu, tuvikene,
maga, minu marjukene,
suru silmad, sirgukene,
kuni ärkad koidu ajal.
Liigu orsi, kiigu õrsi,
kõigu, kõigu kase ladev,
kõigutele kanget meesta,
kanget meesta, tarka tütart.
Jää tuttu, tuvikene,
maga, minu marjukene.
Mureni veel mitu maada,
valuni viisi vilumetsa.
Jää tuttu, tuvikene,
maga, minu marjukene.

Nõmmelill

sõnad: Anna Haava

Kanarbikus kasvasin,
sambla süles sirgusin,
kaste külm mind kaisutas,
pilve puhkel paisutas:
olen nõmmelill.

Tuli päike tulisilm,
teiseks, teiseks läks kõik ilm:
laasi hakkas hiilgama,
õhud õrnad õõtsuma,
ilutsema ma.

Metsas liikus muistne jutt,
minu laugel hale nutt:
võind õnnel hõisata
ega leinal laulda ka:
olen nõmmelill.

Oleks sügis, sureksin,
sambla süles närtsiksin!
Ei või õnnel hõisata
ega leinal laulda ka:

Wiegeliedje

tekst: Marie Heiberg

Wieg lichtjes, schommel zachtjes,
zwaai, zwaai, tot hoog in de berk,
schommel de wieg van een sterke man,
een sterke man, een slimme meid.
Blijf in je bedje, klein duifje,
dut in, klein besje,
sluit je ogen, klein vogeltje
tot je met het ochtendlicht ontwaakt.
Wieg licht, schommel zachtjes,
zwaai, zwaai, tot hoog in de berk,
schommel de wieg van een sterke man,
een sterke man, een slimme meid.
Blijf in je bedje, klein duifje,
dut in, klein besje.
Alle zorgen zijn nog ver weg,
alle pijn ligt nog achter vijf ijzige bossen.
Blijf in je bedje, klein duifje,
dut in, klein besje.

Heidebloem

tekst: Anna Haava

Ik groeide op in het heideland,
genesteld in een mossige krans,
in de armen van de koude dauw,
groeide ik, aangezwollen door de ochtendmist:
ik ben de bloem van het heideland.

De zon – dat vurige oog – kwam op,
de wereld veranderde en draaide zich om:
de bossen vulden zich met fonkelende bomen,
wuiwend in een zachte bries,
en ik verzonk in dagdromen.

In de bossen roerde zich het oude verhaal,
en mijn zacht gehuil werd gehoord:
jubelen van geluk kon ik niet,
doffe ellende uitzingen kon ik niet.
Ik ben de bloem van het heideland.

Ik moet sterven als de herfst naar hier komt,
ik verdor in de armen van het mos!
jubelen van geluk kan ik niet,
doffe ellende uitzingen kan ik niet.

olen nõmmelill.

Laulja

sõnad: Kristjan Jaak Peterson

Nii kui vahuse jõe mürisevad lained,
mis kalju pealta langevad oru sisse;
nii kui taeva pikne mustade pilvede all
hirmsasti kärgatab:
nõnda on jooksmas laulu ilus tuline oja.

Nii kui valguse allikas seisab austatud
laulja omade vendade keskel.
Kärgatab pikne ja metsad on vait:
laulja on tõstmas oma häält,
valamas hingest laulukastet.
Ja tema ümber vait kui merekaljud
rahvad on kuulamas.

Sirisege, sirbikesed!

sõnad: rahvaluule

Sirisege, sirisege, sirbikesed,
Kõrisege, kõrisege, kõverad rauad!
Kellel sirp siin ette jõuab,
Selle' peigmees tulla nõuab.
Lähme lauldes läbi metsa,
Kelle hääl säääl kaugele' kostab,
Selle' peigmees mütsi ostab!

Undsel ilmal lätsi ma

sõnad: rahvaluule

Undsel ilmal lätsi ma vällä,
kõnma käümä vällä pääl,
Mis ma näie, kuuli säääl, näie, kuuli olevat?
Pruuti vara hommikul,
naarden ta mul vastu tulli.
Terviti ma hommikust,
Tervitan mul kätt ta anni:
'Tere, süäamesõbrake!'
Undsel ilmal lätsi ma vällä,
kõnma käümä vällä pääl,
Mis ma näie, kuuli säääl, näie, kuuli olevat?
Undsel ilmal udsu all me,
Tõinetõist säääl kätte saime.

Ik ben de bloem van het heideland.

Een zanger

tekst: Kristjan Jaak Peterson

Zoals de donderende golven van de schuimende rivier
neerstorten van de klif in de vallei,
als donder uit de lucht,
neerploffend vanonder donkere wolken,
zo breekt de mooie stortvloed van zingen vurig los.

Zoals een fontein van licht
staat de geëerde zanger tussen zijn broeders.
De donder rolt, de bossen zijn stil,
de zanger verheft zijn stem,
en stort de liederen uit van zijn hart.
En overal, stil als de kliffen van de zee,
luisteren mensen.

Zing, sikkels!

tekst: folklore (een oogstlied)

Zing, zing, sikkels,
rammel, rammel, jullie gekromde ijzers!
Wie de snelste sikkel heeft
zal haar bruidegom het snelst ontmoeten!
Laat ons zingen in de bossen,
en wier stem het verste reikt
krijgt van haar bruidegom een nieuwe hoed!

Op een mistige ochtend ging ik op stap

tekst: folklore

Op een mistige ochtend ging ik op stap,
kuierend, schrijdend door de velden.
En wat zag ik daar, wat hoorde ik daar?
Mijn bruid zo vroeg na zonsopgang,
wandeland, hartelijk lachend.
Dus begroette ik haar: 'Goeiemorgen!'
en zij gaf me haar hand:
'Goeiemorgen, liefste vriend van mij!'
Op een mistige ochtend ging ik op stap,
kuierend, schrijdend door de velden.
En wat zag ik daar, wat hoorde ik daar?
Op een ochtend daar in de nevel
vonden wij elkaar.

Talvine õhtu

sõnad: Villem Grünthal-Ridala

Üle hämara, varjudest tume,
õrna ja sinava lume
heidab veerev, kustuv päike
punava läike.

Üle ääretu, lumise välja,
nii tühja ja palja,
viib üksik tee üle jõe,
kus pruunikad pajud on lumesse vajund.

Mööda teed lähevad reed,
mööda teed kuu kahvatul kumal,
eha punal kaugele.

Jaan läheb jaanitulele

sõnad: rahvaluule

Jaan läheb jaanitulele, kaske, kaanike,
Mihuke Jaani hobune, kaske, kaanike?
Silmad siidituttides,
lakk on hõbehelmedes, saba Saksa
taaleris, kabjad kulda raudades.
Mis temal täku järel käib, kaske, kaanike,
libiseb kõrvi kandades, kaske, kaanike?
Vanker vaske varbades,
rattad ruuge rublades.
Vankris Jaan kui vürstipoeg,
kuldakübar kuningas.
Mis temal täku järel käib,
libiseb kõrvi kandades, kaske, kaanike?
Neiu, kes Jaani kõrval sääl, kaske, kaanike,
vankris istub imena, kaske, kaanike.
See on neiu nugissilm,
punapõskne piigake,
Jaan ta otsind omale,
käo kauni kamberi.

Winteravond

tekst: Villem Grünthal-Ridala

Over de schemerige, schaduwrijke,
zachte en blauwige sneeuw,
giet de rollende, ondergaande zon
een rode glans uit.

Over de eindeloze, sneeuwige vlakte,
desolaat en kaal,
loopt een verlaten pad over de rivier
waar bruine wilgen ingedommeld zijn.

Sledes rijden langs de weg
in de bleke schijn van de maan,
ver weg in de rode zonsondergang.

Jaan gaat naar het Midzomer Vreugdevuur

tekst: folklore

Jaan gaat naar het Midzomer Vreugdevuur,
wat voor paard is Jaans paard?
Rond de ogen zijden kwastjes,
in de manen gevlochten zilveren kralen, in de staart
Germaanse daalders, hoefijzers van goud.
Wat is aan deze hengst gespannen,
zo vlak achter hem?
Een rijtuig verrijkt met koper,
wielen met zilveren roebels.
In het rijtuig zit Jaan als een prins,
als een koning met een gouden kroon.
Wat is aan deze hengst gespannen,
zo vlak achter hem?
De meid aan Jaans zijde
oogt verwonderd terwijl ze daar zit.
Een meid met stralende ogen,
een meid met roze wangen.
Jaan heeft voor zichzelf in zijn slaapkamer,
een knap vogeltje gezocht.

Meie err

sõnad: rahvaluule

Meie err oli elde, rikas, lellu, lellu!
Sada sikka saani ihen, lellu, lellu!
Vana emis kige ihen, lellu, lellu!
Lellu, lellu, lellu, lellu, lell! Lell!

Maga, maga, Matsikene

sõnad: rahvaluule

Maga, maga, Matsikene,
Matsil magus unekene,
löö pilli, Peedukene,
Peedul peened sõrmekesed,
joo, joo, Jukukene,
Jukul kirju kannukene!
Äiu, äiu, kussu, kussu...

VELJO TORMIS (1930-2017)**EESTI KALENDRILAULUD****I. MARDILAULUD**

sõnad: rahvaluule (Kuusalu)

1. Mardid ukse taga

Marti eile uodetie,
tunaeile vaadetie.
Nüüd marti tänä tulekse,
üle künnükse küsükse:

Peremies, peremihikäne,
perenaine, naisukene,
kas tohib tubaje tulla,
ala kadukse ajada?

Ehk on allikas tuassa,
linaligu permandulla?
Ehk mina astun allikasse,
liugenen linaliguje?

Peretüdär, neitsikäne,
talutüdär, tammekane,
puhu sa tuli tubaje,
lietsu lekku permandulle!

Onze meester

tekst: folklore

Meie err oli elde, rikas, lellu, lellu!
Sada sikka saani ihen, lellu, lellu!
Vana emis kige ihen, lellu, lellu!
Lellu, lellu, lellu, lellu, lell! Lell!

Slaap, slaap, kleine Matthias

tekst: folklore

Slaap, slaap, kleine Matthias,
je slaap zal zo zoet zijn,
speel wat muziek, kleine Peedu,
wat een snelle vingers heb jij,
drink, drink, kleine Juku,
wat een mooie felle beker heb jij!
Stil-stil, sst-sst...

ESTSTE KALENDERLIEDEREN**I. SINT MAARTEN-LIEDEREN**

tekst: folklore (Kuusalu)

1. Sint Maarten-bedelaars aan de deur

Marti werd gisteren verwacht,
de dag voor gisteren werd hij gezocht.
Nu vandaag komt de bedelaar
en vraagt op de drempel:

Meester, beste meester,
meesteres, beste meesteres,
mag ik jullie kamer betreden,
mag ik onder jullie dak?

Misschien is er een bron in de kamer,
een zuiverende poel op de vloer?
Misschien zal ik in de bron stappen,
binnenglippen in de zuiverende poel?

De meesters dochter, de lieve meid,
de boerderij's dochter, jij kleine eik,
blaas wat vuur in de kamer,
jaag de vlam naar de vloer!

Kui pole pürguja peressä,
pühi siis pinnad permandusta;
kui pole pindu permandussa,
kisu siis kildu künnüksestä;
kui pole kildu künnüksessä,
oda siis ruogu räüstä'ästä;
kui pole ruogu räüstä'ässä,
oda siis korvi kuurialta,
lastuvakka lausta alta,
mene sina mieste lastumaale,
tuo sield lastud tulte'essa;
kui pole lastu lastumaalla,
oda siis kirves kainelasse,
tuo siis suosta suured kuused,
mäe alta laiad männid,
laanest latvata pedakad,
kisu sina sieldä pirud pikked,
pirud pikked, lastud laiad!

Puhu sina talda kugu suusta,
lietsu linnu leugaluusta!
Puhu siis tuli tubaje,
lietsu lekku permandulle!

Peitke lapsed pingi ala,
säädke sängi servä ala,
mart tuleb tuba tantsimaie,
tantsimaie, valssimaie!

2. Teretamine

Tere, jumal teie tuba,
Maria teie majasse!
Siin on Maria maganud,
pühä rist on ringutanud,
Maria ase maassa,
pühä risti päälune.

3. Önnistussõnad

Ripputellen, rapputellen,
ripputellen rippe'eida,
rapputellen rappe'eida.
Ripputellen, rapputellen.
Siie viskan viljaonne,
oue jätsin huosteonne,
verävälle veisteonne,
tua taha talleonne,
Ripputellen, rapputellen.

Zijn er geen dennensplinters in je huis,
vaag dan schilfers van de vloer;
zijn er geen schilfers op de vloer,
zaag dan spaanders uit je dorpel,
zijn er geen spaanders in je dorpel,
haal dan rietjes uit je strooien dak;
zijn er geen rietjes in je strooien dak,
haal dan een mand uit de schuur,
een doos spaanders van de zolder,
ga naar het houtland van de heren,
breng vandaar spaanders mee op de terugweg;
zijn er geen spaanders in het houtland,
neem dan een bijl onder je arm
en haal dennenbomen uit de moerasgrond,
dikke dennenbomen uit de heuvels,
bomen zonder toppen uit het achterland,
hak er dan lange houtsplinters uit,
lange houtsplinters en brede houtspaanders!

Blaas vuur uit de koekoeksmond,
jaag het door het kaakbeen van een vogel!
Blaas vuur in de kamer,
jaag de vlam naar de vloer!

Verstop de kinderen onder de zitbank,
leg ze onder de rand van het bed,
Mart begint te dansen,
danst en walst!

2. Begroeting

De Heer begroet je kamer,
laat Maria in je huis zijn!
Maria heeft hier geslapen,
het heilig kruis heeft zich hier uitgestrekt.
Maria's bedstee staat op de vloer,
het heilig kruis als hoofdsteen.

3. Zegening

Ik besproei, ik verstrooi,
ik besproei graankorrels,
ik verstrooi gedorste graankorrels.
Ik besproei, ik verstrooi.
Ik strooi maisgeluk,
op het erf paardengeluk,
op het hek ossengeluk,
achter het huis lammerengeluk.
Ik besproei, ik verstrooi.

4. Tants

Uups, uups, uups, ups, ups, ups.

Hüppä, marti, karga, marti!

Hüppä, marti, üksipäidi,

karga, marti, kaksipäidi!

Marti tantsib makkaraida,

kargab kapsajuurikaida,

siapäida puolikuida.

Marti tantsib, maa müdiseb,

tuba kuuskine kumiseb,

pellupienderad poruvad,

Harju akkunad täriväd.

Ups, ups, ups, ups, marikane,

sier, sier, sier sandikane!

Ei sie mart ole maast tulnud,

mart on tulnud taeva'asta.

Mardil pungad puusillani,

sälidüksed säärilläni,

tinaristid rinnullani.

Uups, uups, uups, ups, ups, ups.

Mart on üödsel hulkumassa,

kuuvalulla kondimassa,

kuuvalulla, üövalulla,

pääskü päivä paiste'ella.

Mart tantsib makkaraida,

kargab kapsajuurikaida,

siapäida puolikuida.

Hüppä, marti, karga, marti!

Hüppä, marti, üksipäidi,

Karga, marti, kaksipäidi!

Uu-up-pss!

5. Lausumine

Tuoreks, terveks!

Tsiuhh, tsäuhh!

At-at-at!

Ai-ai-ai!

6. Andide palumine

Peremies, peremihikäne,

perenaine, naisukane,

touse üles vuode'esta,

vuode'esta, vaate'esta,

Katsu sieldä kabi pääldä,

vahi sinne vaarna pääle,

4. Dans

Hup, hup, hup, hup.

Spring Marti, huppel Marti!

Spring Marti, naar de ene kant,

huppel Marti, naar de andere kant!

Marti danst worstjes,

huppelt koolwortels,

halve varkenshoofden.

Marti danst, de grond dreunt,

de houten kamer davert,

kopakkers trillen en

de ramen in Harju kletteren.

Hup, hup, hup, hup, kleine Marti,

sier, sier, sier, de arme bedelaar!

Deze Marti komt niet van de aarde,

hij komt uit de hemel.

Mart draagt geldbuidels op zijn heupen,

lasten op de benen,

dunne kruisjes op de borst.

Hup, hup, hup, hup,

Mart zwerft rond in de nacht,

wandelt in het maanlicht,

in het maanlicht, in het nachlicht,

een zwaluw in de stralende zon.

Marti danst worstjes,

huppelt koolwortels,

halve varkenshoofden.

Spring Marti, huppel Marti!

Spring Marti, naar de ene kant,

huppel Marti, naar de andere kant!

Uu-up-pss!

5. Toverspreuk

Sterkte, gezondheid!

Tsiuh, tsäuh!

At-at-at!

Ai-ai-ai!

6. Bedelen om geschenken

Meester, beste meester,

dame, beste dame,

sta op uit jullie bed,

uit jullie bed en jullie bedlinnen.

Tast naar de kast,

gluur naar de haak,

oda vottimed verusta!
Peremies, peremihikäne,
perenaine, naisukane,
kepsi mennä kelderisse,
kapsi mennä kamberisse!
Tuo sield mardi tuobikane,
kanna mardi kannukane,
tuo sield tuoresta lihada,
otsi sield osapaluja!

7. Tänamine

Juba siin andi annetie,
käkki kätte käänetie.
Tänäme, tänätelemme:
aitüma pereisäle,
aitüma pereemäle,
kes ans tua tullaksesa,
kua konnidellaksesa.
Tänäme, tänätelemme:
aitüma pereisäle,
aitüma pereemäle.
Tänäme, tänätelemme.

8. Soovid

Mes suoban pereisäle?
Kolmi aita oue pääle,
aidad harjani üvijä,
kukkur kuhjaga rahada,
sen suoban pereisäle.
Mes suoban pereemäle?
Lehm tuogu lehmäse vasiga,
lammas kaksi uttetalles,
siga seitse porsukasta,
sen suoban pereemäle.
Mes suoban perepojale?
Hobu tuogu halli täkküvarsa,
tua päald saab toussa selgä,
pinu päald saab piirda lakka,
sen suoban perepojale.
Mes suoban pereneidiselle?
Sormed täüsi sormuksida,
Käerandemed rahuja,
rinnad Riia taalderida,
sen suoban pereneidiselle.
Mes suoban sulasmihele?
Kuer tehku kuusi kutsikaida,
neist saagu hüväd hülgekuerad,

haal de sleutels van de ring!
Meester, beste meester,
dame, beste dame,
huppel naar de kelder,
loop naar de kamer!
Haal daar de beker van Mart,
breng Marts kleine kruik binnen,
breng vers vlees mee,
haal vandaar stukken vlees!

7. Bedanken

De geschenken zijn al geschonken,
de knoedels zijn al gepasseerd.
Wij bedanken jullie, zeggen dankjewel:
zegen de meester,
zegen de dame,
die ons binnenlieten in de kamer
lieten rondwandelen.
Wij bedanken jullie, zeggen dankjewel:
zegen de meester,
zegen de dame.
Wij bedanken jullie, zeggen dankjewel.

8. Wensen

Wat zal ik de meester wensen?
Drie schuren op het erf,
schuren tot aan de rand gevuld met graan,
stapels geld in de portemonnee,
dat is wat ik de meester wens.
Wat zal ik de dame wensen?
Dat haar koe haar een kalf schenkt,
dat haar schaap haar twee ooiën schenkt,
dat haar varken haar zeven biggetjes schenkt,
dat is wat ik de dame wens.
Wat zal ik de zoon van de meester wensen?
Dat zijn paard hem een grijze hengst schenkt,
eentje dat je moet bestijgen vanop het dak,
de manen lossnijden van de stapel hout,
dat is wat ik de zoon van de meester wens.
Wat zal ik de dochter van de meester wensen?
Dat haar vingers vol ringen zitten,
dat haar polsen vol muntstukken zitten,
dat haar borst vol zit met daalders uit Riga,
dat is wat ik de dochter van de meester wens.
Wat zal ik de knecht van de boer wensen?
Dat zijn hond zes puppy's krijgt,
dat ze goeie zeehonden worden,

kaunikased karjakuerad,
jälgiväd jäneksekuerad,
oskavad oravakuerad.
Aauhh! Aauhh! Örrrrr!

9. Lõpetus

Lapsed huome huopelevad,
tunahuome kiiteleväd:
Eile kävid meillä mardid,
tunaeile toised mardid!
Uu-up-pss!

II. KADRILAUDUD

sõnad: rahvaluule (Põlva)

1. Sissetulemine

Kadriko, kadriko!
Tulõ, Liiso, nõsta linki!
kadriko kadriko
Tulõ, Annõ, ava ussõ!
Lasõ kadri lämme'esse!
Kadri küüdse külmetävä,
sõrmõotsa sõitõlõvä,
kadri varba valutava,
kadriko kadriko,
jala kondas kargõlõva!
Lasõ kadri lämme'esse!

2. Tants (Teretamine)

Siin om kadri lustiline,
kadriko kadriko
lustiline, nallaline!
Kadri kõndsõ kui sii kõivo,
Kadri tandsõ kui sii tammõ,
kadriko kadriko
kadri tandsõ kui sii tammõ!
Katski tandsõ taade kängä,
pihuss-põrmuss peio kängä!

3. Andide palumine

Kuulõ, kulla pereesä,
kadriko kadriko
kuulo, kulla pereimä,
et sa mässa kadri vaiva,
massa kadri kargamine,
jalatalla tantsimine,
kadri kondsa kopsimine!

prachtige herdershonden,
jagende hazenhonden,
bekwame eekhoornhonden.
Waf-waf! Grrrrrr!

9. Einde

De kinderen zullen morgen opscheppen,
de dag na morgen pochen:
Martis bezocht ons gisteren,
de andere Martis bezocht ons de dag voor gisteren!
UU-up-pss!

II. SINT CATHARINADAG-LIEDEREN

tekst: folklore (Põlva)

1. Entree

Kadriko, kadriko!
Kom Liiso, til de grendel op!
kadriko kadriko
Kom Annõ, open de deur!
Laat Kadri binnen in de warmte!
Kadri's nagels bevrozen,
haar vingertoppen zijn ijzig,
Kadri's tenen doen pijn,
kadriko kadriko
haar hakken klakken.
Laat Kadri binnen in de warmte!

2. Dans (Begroeting)

Daar is de vrolijke Kadri,
kadriko kadriko
Vrolijk en blijgezind!
Kadri stapt als een dennenboom,
Kadri danst als een eikenboom!
kadriko kadriko
Kadri danst als een eikenboom!
Ze danst haar vaders schoenen aan flarden,
haar boerenjongens' schoenen in stukken van mekaar!

3. Bedelen om geschenken

Luister, lieve vader des huizes,
kadriko kadriko
luister, lieve moeder des huizes,
je moet Kadri betalen voor de moeite,
betalen voor Kadri's springen,
voor haar dansende voeten,
voor het klakken van Kadri's hakken!

Astu alla aida mano,
kepsi-kapsi keldre mano,
tuu säält tükü türgü lihha,
palakõsõ paadi lihha!
Kadri ei taha kanalihha,
ei ka laihha lamba lihha,
kadri taht selget tsialihha,
väikeist värsket vorstikõista!

4. Tänamine, soovid ja lahkumine

Olgõ terve pereesä,
kadriko kadriko
olgõ terve pereimä,
kiä mass iks kadri vaiva,
mass iks kadri kargamise,
jalatalla tantsimise,
kadri kondsa kopsimise.
Miä soovi pereesäl?
Kümme künniruunakõista!
Miä soovi pereimäl?
Kümme lehmä nüssikullõ!
Miä soovi perepojal?
Kümme täkko lahterihe!
Miä soovi peretütrel?
Kosa tulgu, tõsõ mingu!
Sada saani lävel saisku,
ärgu vassa vahet olgu!
Kadrikõsõ, kudrikõsõ!
Tulõ, Liiso, nõsta linki,
tulõ, Annõ, ava ussõ! kadriko
Lasõ kadri minemähe,
tõistõ tallo tantsimahe,
põrmandullõ pörkumahe

VASTLALAUUD

sõnad: rahvaluule

1. Vistel-Vastel

(Simuna)
Täna on meil visteli,
homme on meil vasteli,
tunahomme tuhkapäeva.
Vistel, vastel, vistel, vastel.
Vistel-vastel, vennikene,
pistel-pastel poisikene.
Ei vastel toassa istu,
vastel vahib vaini'ulla,

Ga naar beneden naar de schuur,
sla over en ren naar de kelder,
haal daar een stuk gekruid vlees,
een fijn stuk vlees!
Kadri wil geen kip,
noch mager schaap,
Kadri wil zuiver varken,
een kleine verse worst!

4. Bedanken, wensen en vertrekken

Goede gezondheid gewenst,
aan de vader des huizes, kadriko kadriko
goede gezondheid gewenst, aan de moeder des huizes,
die betaalden voor Kadri's moeite,
jazeker betaalden voor Kadri's springen,
voor haar dansende voeten,
voor het klakken van Kadri's hakken.
Wat zal ik de vader van het huis wensen?
Tien werkpaarden om te ploegen!
Wat zal ik de moeder van het huis wensen?
Tien koeien om te melken!
Wat zal ik de zoon van het huis wensen?
Tien hengsten in de stallen!
Wat zal ik de dochter van het huis wensen?
Dat één aanbieder verschijnt, de andere verdwijnt!
Mogen er honderd sleeën voor de deur staan,
zonder een centimeter ertussenin!
Kadrikõsõ, kudrikõsõ!
Kom Liiso, til de grendel op,
kom Annõ, open de deur! kadriko
Laat Kadri vrij
om te dansen in de boerderij van de buren,
om te springen op hun vloer.

LIEDEREN VOOR DE VASTENTIJD

tekst: folklore

1. Vistel-Vastel

(van de Simuna Parochie, Vette Dinsdag)
Vandaag is het visteli,
morgen zal het vasteli zijn,
de dag na morgen zal aswoensdag zijn.
Vistel, vastel, vistel, vastel.
Vistel-vastel klein kereltje,
pistel-pastel klein jongetje.
Vette Dinsdag zit niet binnen,
Vette Dinsdag staart naar het grasperk,

kükitab küla vahella,
külma kinda'ad käessa,
külma kirjad kinnastessa,
ootab liulaskijaida,
kelgu peale istujaida.

Täna on meil visteli,
homme on meil vasteli,
tunahomme tuhkapäeva.
Vistel, vastel, vistel, vastel.
Vistel-vastel, vennikene,
pistel-pastel poisikene.
Vastel laulab vainu'ulla:
Linad saavad liulaskijalle,
kelgu peale istujalle,
ebemed eesvedajalle,
takud taga- (taga-, taga-) tõukajalle.
Kes ei tule liugu laskma,
sel linad liguje jäägu,
seina äärde seenetagu,
aia alla hallitagu,
Vistel, vastel, vistel, vastel.
Vistel-vastel vennikene.
Vastel.

3. Liulaskmise-laul (Sangaste)

Livvelgeme, lavvelgeme,
liuge lauge
Nii pikäs meie lina,
kui sii riitiikene,
liuge, lauge, liuge, laugeeeh, aah, ooh!
Liuuuh-uh-uh! Uh!
Kõstri lina küüvitsass,
papi lina pajupiitsass,
liuge, lauge! Uu-uh!
Livvelgeme, lavvelgeme,
liuge, lauge!

hurkt neer tussen de dorpshuizen,
wanten van ijs aan de handen,
patronen van ijs op de wanten,
Vette Dinsdag wacht op de glijders,
op iedereen die op een slee zit.

Vandaag is het visteli,
morgen zal het vasteli zijn,
de dag na morgen zal aswoensdag zijn.
Vistel, vastel, vistel, vastel.
Vistel-vastel klein kereltje,
pistel-pastel klein jongetje.
Vette Dinsdag zingt op het grasperk:
Vlas zal naar de glijders gaan,
naar iedereen die op de slee zit,
de pluisjes zullen naar de trekkers vooraan gaan,
trekken, trekken pushers achteraan.
Dat het vlas van iedereen die niet komt sleeën
doornat wordt,
muf wordt langs de muur,
schimmels kweekt bij het hek.
Vistel, vastel, vistel, vastel.
Vistel-vastel klein kereltje.
Vastel.

* *vastel* = *vastenavond*

3. Slee-lied (van de Sangaste Parochie)

Laat ons sleeën, laat ons glijden,
liugu lauge
Ons vlas zal groeien zo lang
als deze sledetocht,
liuge, lauge, liuge, laugeeeh, aah, ooh!
Liuuuh-uh-uh! Uh!
Het vlas van de koorzanger tot moeras-andromeda's,
het vlas van de dominee tot in de wilgentakken,
liuge, lauge! Uu-uh!
Laat ons sleeën, laat ons glijden,
Liugu, lauge!

KIIGELAULUD

1. Kitsas kiik (Muhu)

Lähme seda kiike katsumaie,
kas see kiik ka kannab meida!
Kui ei kannu, siis kadugu,
kui ei laula, siis lagugu!
Oh teie ullud kiigassepad,
teind selle kiige kitsukese:
alt ep mahu ani ujuma,
pealta pääsuke pugema,
vahelt rootsi varvelane,
keskelt kirju linnukene.

3. Ilus neiu kiigel

(Kuusalu)

Käi sa kiike kauge'elle,
kauge'elle, korge'elle!
Mina paistan palju maada,
paistan palju, maksan palju.
Kui ep ma iseki paista,
paistab pärgä mu pä'ässä,
kui ep ma iseki särä,
säräb kiedi kaulassani,
läügüb raha rinnulani,
killkab sõrmus sormessani.
Riias vahtis rikkas herra,
valli päällä vaenelapsi:
kas on kuu vai on päivä
vai on vihma vikkerkaari
vai on tähti taiva'assa?
Peigu kuulis, vastu kostis:
Ei ole kuu ega ole päivä,
ei ole vihma vikkerkaari,
ei ole tähti taiva'assa,
sie olle minugi pruuti:
pärg on päässä kui sie päivä,
kiedi vihma vikkerkaari,
raha rinnul kuukane,
sormus sormes taivatähti.

5. Kiigel kartlik

(Harju-Jaani)

Uh-uh, uu-uh.
Oh, minu kuldse kiigutajad,
õbedased õljutajad,
ärge mind kurjast kiigutage,

SCHOMMELIEDEREN

1. Smalle Schommel (van de Muhu Parochie)

Vooruit en probeer deze schommel uit,
kan deze schommel ons dragen!
Kan hij ons niet dragen, dat hij dan verdwijnt,
kan hij niet zingen, dat hij dan uit elkaar valt!
Oh jullie stomme schommelmakers,
jullie hebben deze schommel te smal gemaakt:
geen gans kan er onder zwemmen,
geen zwaluw kan zich ertussen wringen,
geen spreeuw kan erdoor,
geen bonte vogel er middendoor.

3. Een knap meisje op de schommel

(van de Kuusalu Parochie)

Schommel ver, jij schommel,
schommel ver, schommel hoog!
Ik ben van heel ver zichtbaar,
van heel ver zichtbaar en heel kostbaar.
Ben ik niet zichtbaar,
mijn rozenhoedje is zichtbaar,
straal ik niet,
de halsketting rond mijn nek straalt,
de munten op mijn borst schitteren,
de ring rond mijn vinger koekeloert.
Een rijke man staarde in Riga,
een arm kind staarde op de muurbank:
is dat de maan of de zon
of de regenboog van de regen
of een ster aan de hemel?
Mijn vrijer hoorde hen en antwoordde:
Het is noch de maan noch de zon,
noch de regenboog van de regen,
noch een ster aan de hemel,
het is mijn bruid:
het rozenhoedje op haar hoofd is zoals de zon,
haar halsketting zoals de regenboog van de regen,
de munt op haar borst zoals de maan,
de ring rond haar vinger zoals een ster.

5. Verlegen meisje op de schommel

(van de Harju-Jaani Parochie)

Uu uh, uu uh.
Oh mijn gouden schommelaars,
mijn zilveren zwaaiers,
schommel me niet fel,

vihasesti vaagutage:
ma olen kuri kukkumaie,
ladus maha lanegmaie!
Mul pole vanda kiige alla,
kes toob padjad kiige alla.
Võeras poiss on kiige alla,
see toob kivid kiige alla.
Kui mina kukun,
kes mind maksab!
Uh-uh, uu-uh, uu-uh.
Silm mul maksab suure lehma,
kõrv mul maksab kõrvi ruuna,
pale mul maksab paari ärgi,
juuksed jookseva obuse,
ise ma maksan kõige ilma.

JAANILAULUD

1. Kutse jaanitulele I

(Peetri)

Tulge jaanista tulele,
jaanike, jaaniste
jaanitulda oidemaie!
tuluk ulgub oonetesse,
säde kargab katuksesse,
kübemed küla vahele.

2. Kutse jaanitulele II

(Kolga-Jaani)

Tulge jaaniku tulele,
jaaniku, jaaniku
tulge tulda oidemaie,
karga kirge kaitsemaie!
Kes ei tule jaaniku tulele,
saagu mardini magama,
ristipäini ringutama!
Tulge jaaniku tulele,
tooge puida tulesagi!
Kes ei tule jaaniku tulele,
jõuluss püürgu teise külje,
teisess jõuluss teise külje!

3. Ei ole püssil püütav

(Peetri)

Siis tulid naesed nalja pärast,
jaanike, jaaniste
neiud lahke laulu pärast.

zwaai me niet vurig heen en weer,
ik val gemakkelijk op de grond,
ik donder snel naar beneden!
Mijn broer staat niet onder de schommel,
hij zou kussens onder de schommel hebben gelegd.
Er staat een vreemde jongen onder de schommel,
hij legt stenen onder de schommel.
Als ik naar beneden val,
wie zal dat dan betalen!
Uu uh, uu uh, uu uh.
Mijn oog de prijs van een grote koe,
mijn oor de prijs van een roodbruin paard,
mijn gezicht de prijs van twee ossen,
mijn haar de prijs van een racepaard,
ikzelf de prijs van de hele wereld.

SINT JANSFEEST-LIEDEREN

1. Midzomernacht vreugdevuur I

(van de Peetri Parochie)

Kom naar het Midzomernacht vreugdevuur,
jaanike, jaaniste (Sint-Jansdag)
kom en bewaak het vreugdevuur!
Vlammen zwerven tot in de huizen,
gloeïende brokstukjes springen tot op de daken,
roetdeeltjes dwarrelen in de dorpsstraten.

2. Midzomernacht vreugdevuur II

(van de Kolga-Jaani Parochie)

Kom naar het Midzomernacht vreugdevuur,
jaaniku, jaaniku
kom en bewaak het kampvuur,
kom en kijk naar de vlammen!
Dat wie niet naar het vreugdevuur komt,
mag doorslapen tot Sint-Maarten,
de armen uitrekken tot Hemelvaartsdag!
Kom naar het Midzomernacht vreugdevuur,
breng hout mee als je komt!
Dat wie niet naar het vreugdevuur komt,
zich mag omdraaien met Kerstmis,
en zich opnieuw mag omdraaien de Kerstmis daarna!

3. Het pistool vangt mij niet

(van de Peetri Parochie)

De vrouwen kwamen voor plezier,
jaanike, jaaniste
de meisjes kwamen voor vrolijke liedjes.

Neiud kiiksid kiige peale,
neiud kiiksid, pärjad läiksid.
Mehed aga vaatsid alla metsa,
poisikesed alla puude:
Oleks püssi, püüaks neidu,
oleks noota, nõuaks neidu,
oleks võrku, võtaks kinni!
Siis mina mõistsin, vasta kostsin:
Ma pole püssil püüetava,
ega noodal nõuetava,
võrgul kinni võetava!
Unt on püssil püüetava,
kala noodal nõuetava,
võrgul kinni võetava!

5. Jaani hobu

(Kolga)

Jaan oli tarka poisikene,
jaaniko, jaaniko,
tegi tulesta obese,
tulesöest silmakese,
õlekõrrest kõrvakese,
linaluiest leeris laka,
kasteeinast väänis kabjad.
Jaanikene, poisikene,
kui läed sõitu sõitemaie,
(Nõõ! Nõõ! Sõitu, sõitu!)
ehita oma obene,
pea tal pane pandelisse,
silmad siidituttidesse!
(Sõitu, sõitu, sõitu, sõitu!)

Jaanikene, poisikene,
tule siis jaaniku tulele,
siidineidu süle'essa,
kallis neidu kandelassa!

7. Jaanilaul (Hargla)

Läämi vällä Jaani kaima,
jaani, jaani
kas om Jaanil kahhar pää,
jaani
sis omma kesvä keerulidse,
kaara katsõkandilidsõ.
Läämi vällä Jaani kaima,
jaanika, jaanika
kas om Jaanil kahhar pää,

Meisjes schommelden op de schommel,
meisjes schommelden, hun rozenhoedjes schitterden.
Maar mannen gluurden in het bos
en jongens onder de bomen:
hadden we een pistool, konden we het meisje vangen,
hadden we een sleepnet, konden we het meisje vissen,
hadden we een vangnet, we konden haar strikken!
Ik hoorde ze en gaf antwoord:
Ik kan niet worden gevangen met een pistool,
of worden opgevisst met een sleepnet,
of worden gestrikt in een vangnet!
Een wolf raak je met een pistool,
een vis vang je met een sleepnet
of strik je in een vangnet!

5. Het paard van Sint Jan

(van de Kolga-Jaani Parochie)

Jan was een slimme jongen,
jaaniko, jaaniko
hij maakte een paard uit vuur,
maakte de ogen van gloeiende brokjes vuur,
maakte de oren van stengels van stro,
vlocht de manen met vlas,
plooidde de hoeven uit gebogen gras.
Kleine Jan, lieve kleine jongen,
als je wil gaan paardrijden,
(Hop! Hop! Ho! Ho!)
tuig je paard dan op,
doe teugels om het hoofd,
zijden kwastjes rond de ogen!
(Ho, ho, hop, hop!)

Kleine Jan, lieve kleine jongen,
kom naar het Midzomer vreugdevuur
met een zijden meisje op je knieën,
een lieve meid in je armen!

7. Lied van Sint Jan (van de Hargla Parochie)

Kom laat ons naar buiten gaan en naar Jan kijken,
jaani, jaani
kijken of Jan krullend haar heeft –
jaani
dan zal het graan beginnen te krullen,
dan wordt de haver octogonaal.
Kom laat ons naar buiten gaan en naar Jan kijken,
jaanika, jaanika
kijken of Jan krullend haar heeft –

<p>jaanika sis omma kesvä keerulidse, kaara katsõkandilidsõ. Jaan tull' põldu müüda, jaani, jaanika kõnde kullast kondu müüda, jaanika ligi tõie liiaõnne, kaasa tõie karjaõnne. Jaan tõi pika piimapütü, madaligu võiupunna, rüa tõie rüpügä, kaara tõie kaindlõn.</p> <p>Läämi vällä Jaani kaima, jaani, jaanika kas om Jaanil kahhar pää, jaani sis omma kesvä keerulidse, kaara katsõkandilidse. jaani, jaanika</p>	<p>jaani dan zal het graan beginnen te krullen, dan wordt de haver octogonaal. Jan stak het veld over, jaani, jaanika liep langs het gouden kaf, jaanika bracht overvloedig veel geluk tot stand en bracht vee-geluk met zich mee. Jan bracht een grote kan melk en een blok boter een centenaar groot, hij bracht rogge op zijn schoot, hij had haver onder zijn armen.</p> <p>Kom laat ons naar buiten gaan en naar Jan kijken, jaani, jaanika kijken of Jan krullend haar heeft – jaani dan zal het graan beginnen te krullen, dan wordt de haver octogonaal. jaani, jaanika</p> <p><i>vertaling: Karen Embrechts</i></p>
---	--

Biografie

Ests Filharmonisch Kamerkoor

Het Ests Filharmonisch Kamerkoor werd in 1981 opgericht door Tõnu Kaljuste. Het ensemble is in de loop der jaren te gast geweest bij onder meer BBC Proms, Hong Kong Arts Festival, Salzburger Festspiele, Mozartwoche, Edinburgh International Festival, Festival d'Aix-en-Provence, Sydney Opera House, Wiener Konzerthaus, Palau de la Musica in Barcelona, Barbican Centre in Londen, Carnegie Hall in New York en Walt Disney Concert Hall in Los Angeles.

Het koor heeft samengewerkt met dirigenten als Claudio Abbado, Neeme Järvi, Paavo Järvi, Marc Minkowski, Sir Colin Davis, Andrés Orozco-Estrada en Gustavo Dudamel, en met orkesten als het Australian Chamber Orchestra, London Symphony Orchestra, Mahler Chamber Orchestra, Rundfunk-Orchester Berlin, Salzburg Camerata, hr-Sinfonieorkester Frankfurt en Los Angeles Philharmonic. Het repertoire van het Ests Filharmonisch Kamerkoor strekt zich uit van gregoriaans en barok tot muziek van de eenentwintigste eeuw, steeds met speciale aandacht voor het werk van Estse componisten.

In 2020 riep *BBC Music Magazine* het koor uit tot een van de tien beste koren ter wereld.

Tõnu Kaljuste

De Estse dirigent Tõnu Kaljuste (1953) specialiseerde zich al vroeg in koordirectie en studeerde aan de conservatoria van zowel Tallinn als Leningrad/Sint-Petersburg. Hij was oprichter van onder meer het Ests Filharmonisch Kamerkoor (1981), het Tallinn Kamerorkest (1993) en het Nargen Festival (2006). Van het Tallinn Kamerorkest is hij sinds seizoen 2019/2020 opnieuw chef-dirigent en artistiek leider. Ook bij het Ests Filharmonisch Kamerkoor vervult hij deze functies sinds 2021 voor een tweede keer in zijn carrière. Voorts heeft hij nauw samengewerkt met de Nationale Opera van Estland. Verder was

hij chef-dirigent van het Nederlands Kamerkoor en van het Zweeds Radio Koor, dat hem in 2019 benoemde tot eredirigent.

Naast werken van Arvo Pärt bevat de discografie van Tõnu Kaljuste composities van Erki-Sven Tüür, Alfred Schnittke, Paul Giger, Heino Eller, Brett Dean en Gesualdo. In 2014 werd zijn album *Adam's Lament* met werken van Arvo Pärt bekroond met een Grammy 'Best Choral Performance'. Een aantal andere opnamen van hem werden voor een Grammy genomineerd. In 2019 won hij de International Classical Music Award voor de opname van de symfonieën van Arvo Pärt met het NFM Wrocław Philharmonic.

Van 2010 tot 2020 was Tõnu Kaljuste hoofddocent van de dirigentenfaculteit van de Estse Academie voor Muziek en Theater. Kaljuste is lid van de Koninklijke Zweedse Muziekacademie en ontvanger van de ABC International Music Award van Japan en de Robert Edler Prize voor koormuziek. Ook in eigen land heeft hij vele onderscheidingen ontvangen, waaronder diverse nationale cultuurprijzen voor de uitvoering van muziek van Veljo Tormis.